

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ТНПУ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира ГНАТЮКА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

30 квітня 2026 року

УДК 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету менеджменту, економіки і природничо-технологічної освіти РДГУ (протокол №7 від 26 травня 2026 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (30.04.2026 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Г.Р. Гавришак, О.А. Герасименко, Ю.В. Фещук, Н.В. Симонович, Н.В. Дупак, О.І. Шурин, В.М. Трофімчук, Л.С. Хилько. Рівне: РДГУ, 2026. 94 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 30 квітня 2026 року на кафедрі технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки РДГУ спільно з працівниками Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка та Рівненського міського центру творчості учнівської молоді.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 7 від 25 травня 2026 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, ТНПУ,
РМЦГУМ, 2026

УДК 378.016:[373.5.011.3-051:331]

*Олександр ГЕРАСИМЕНКО,
канд. історичних наук, доцент, доцент кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*

**ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ
«ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА» В СИСТЕМІ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ:
ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКЛАДАННЯ**

Постановка проблеми. У сучасних умовах ринкової економіки, цифрової трансформації виробництва та євроінтеграційних процесів значно зростають вимоги до економічної компетентності фахівців будь-якого профілю, зокрема й учителів технологій. Майбутній педагог має не лише навчати учнів технічних та технологічних операцій, а й формувати в них економічне мислення, розуміння принципів ефективної організації праці, управління якістю, нормування трудових процесів та основ підприємницької діяльності. Водночас аналіз освітніх програм підготовки вчителів технологій свідчить про недостатню увагу до економічного складника фахової підготовки, що актуалізує потребу в теоретичному обґрунтуванні змісту та пошуку ефективних організаційно-педагогічних умов викладання дисципліни «Економіка та організація виробництва».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі економічної підготовки майбутніх учителів технологій присвячено низку сучасних вітчизняних досліджень. Теоретичне обґрунтування феномену економічної компетентності представлено в працях В.П. Курок та Т.В. Кондратенко, де економічна компетентність трактується як інтегративне утворення, що поєднує знання, вміння, мотиви та досвід економічної діяльності [2, с. 16-18]. Структуру економічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій досліджено Б. Шевелем, який виокремлює когнітивний, операційно-діяльнісний та мотиваційно-ціннісний компоненти [6, с. 78-80], а також обґрунтовує компетентнісний, діяльнісний, аксіологічний та системний підходи до її формування [5, с. 435-438]. В. Проскура, Г. Товканець та Г. Білак підкреслюють роль економічної компетентності у розвитку професійної майстерності педагога та його здатності до проектування освітнього середовища з урахуванням ринкових умов [4, с. 124-126].

Організаційно-педагогічні умови формування економічної компетентності висвітлено в роботі Т.В. Кондратенко, яка доводить ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій у цьому процесі, що забезпечує посилення мотивації студентів та інтеграцію

економічних знань у професійну підготовку [1, с. 158-160].

Відповідно освітньо-професійної програми Рівненського державного гуманітарного університету дисципліна «Економіка та організація виробництва» визначена як складова загальної професійної підготовки, що забезпечує формування економічної та організаційно-управлінської компетентностей майбутніх учителів технологій [3, с. 12-15]. Попри значний науковий доробок, комплексного дослідження, присвяченого саме теоретичному обґрунтуванню змісту та організаційно-педагогічним умовам викладання дисципліни «Економіка та організація виробництва» для майбутніх учителів технологій, недостатньо, що актуалізує потребу в подальших наукових розвідках.

Постановка завдання. У контексті реформування вищої педагогічної освіти та посилення вимог до практико-орієнтованої підготовки фахівців виникає необхідність оновлення змісту та методики викладання дисциплін економічного спрямування. У цій роботі ми пропонуємо власне бачення теоретичного обґрунтування змісту та організаційно-педагогічних умов викладання освітнього компонента «Економіка та організація виробництва» в системі підготовки майбутніх учителів технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Учитель технологій відіграє ключову роль у формуванні в учнів не лише технічних навичок, а й економічної культури, здатності раціонально організовувати власну діяльність, оцінювати ефективність виробничих процесів, дотримуватися вимог охорони праці та стандартів якості. Саме тому засвоєння змісту дисципліни «Економіка та організація виробництва» є важливим складником фахової підготовки здобувачів вищої освіти.

Дисципліна «Економіка та організація виробництва» виступає одним з ключових компонентів освітньо-професійних програм спеціальності 014.10 «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» / «Середня освіта (Технології)» Рівненського державного гуманітарного університету [3].

Метою викладання є формування у здобувачів інтегрованої системи знань про економічне функціонування сучасних виробничих систем. Основними завданнями є: оволодіння економічною термінологією; засвоєння принципів організації виробництва; формування знань з управління розробкою нових продуктів; набуття компетентностей у сфері менеджменту якості, стандартизації та сертифікації; опанування методів нормування праці та основ охорони праці.

Методична організація дисципліни структурована за логіко-технологічною послідовністю, що охоплює чотири змістові доміанти. *Суб'єктно-структурний базис* (теми 1-2) передбачає вивчення підприємства як цілісної бізнес-одиниці, аналіз виробничої інфраструктури та формування розуміння архітектури виробничих процесів. *Інноваційно-проектний цикл* (теми 3-4) спрямований на опанування алгоритмів технологічної підготовки виробництва нових продуктів, інтеграцію стратегічного та операційного планування в контексті проектного менеджменту. *Контрольно-регулятивний*

вектор (теми 5-6) забезпечує формування компетенцій у сфері менеджменту якості, стандартизації та сертифікації, що є критично важливим для забезпечення конкурентоспроможності результатів праці. *Ергономіко-захисний аспект* (теми 7-8) охоплює нормування праці та організацію систем безпеки, що дозволяє майбутньому вчителю збалансувати економічну ефективність із соціально-етичними нормами охорони праці.

Для забезпечення системного засвоєння теоретичного матеріалу та формування стійких практичних навичок розроблено комплекс навчально-методичного супроводу. До кожної теми дисципліни створено цикл мультимедійних презентацій, які структуровано відповідно логіко-технологічної послідовності викладу матеріалу, що сприяє системності сприйняття та полегшує самостійне опрацювання тем здобувачами освіти.

Освітній компонент «Економіка та організація виробництва» інтегровано до системи електронного навчання Moodle, яка виступає платформою для організації аудиторної та позааудиторної роботи студентів. У межах Moodle-курсу до кожної теми розроблено тестові завдання, призначені для поточного контролю знань, самодіагностики студентами рівня засвоєння навчального матеріалу та оперативного зворотного зв'язку. Крім того, сформовано комплекс тестових завдань для підсумкового контролю, що охоплює всі змістові доміанти дисципліни і дозволяє об'єктивно оцінити рівень сформованості інтегральної компетентності майбутніх учителів технологій. Використання інструментів Moodle забезпечує індивідуалізацію освітньої траєкторії, автоматизацію оцінювання та розвиток навичок самостійної роботи студентів в умовах цифрового освітнього середовища.

Практична складова дисципліни реалізується через вісім тематичних блоків, кожен з яких містить план заняття, питання для обговорення та розрахункові задачі. Перший блок присвячено аналізу підприємства як економічного суб'єкта: студенти вивчають організаційну та виробничу структуру, інфраструктуру підприємства, виконують розрахунки виробничої потужності та оборотних фондів. Другий блок охоплює типи та методи організації виробництва: розрахунок такту потокової лінії, кількості робочих місць, швидкості руху конвеєра. Третій та четвертий блоки формують компетентності з організації підготовки виробництва нових виробів: розрахунок економічного ефекту, оптимізація розміщення виробництва, побудова мережевих моделей та сіткове планування. П'ятий та шостий блоки спрямовано на управління якістю, стандартизацію та сертифікацію: студенти розраховують інтегральні показники конкурентоспроможності продукції, визначають придатність деталей за граничними розмірами. Сьомий блок присвячено технічному нормуванню праці: складання балансу робочого часу, розрахунок коефіцієнтів завантаження та втрат робочого часу. Восьмий блок формує знання з охорони праці: розрахунок рівнів шуму, освітленості, концентрації шкідливих речовин та аналіз правових ситуацій за нормами КЗпП України. Така структура забезпечує поступове ускладнення матеріалу

та формування здатності майбутніх учителів технологій самостійно розв'язувати економіко-організаційні завдання.

Освітній процес реалізується через поєднання лекційних та практичних занять (загалом 90 годин, 3 кредити ECTS) із домінантою самостійної проектною діяльністю. Особливе місце займає індивідуальне науково-дослідне завдання у формі інформаційного проекту, де студенти моделюють повний цикл створення продукту – від економічного обґрунтування до розробки системи контролю якості. Виконуючи ІНДЗ, здобувачі освіти набувають здатності самостійно розробляти технологічну документацію, аналізувати організаційно-економічні показники, виявляти резерви виробництва та обґрунтовувати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

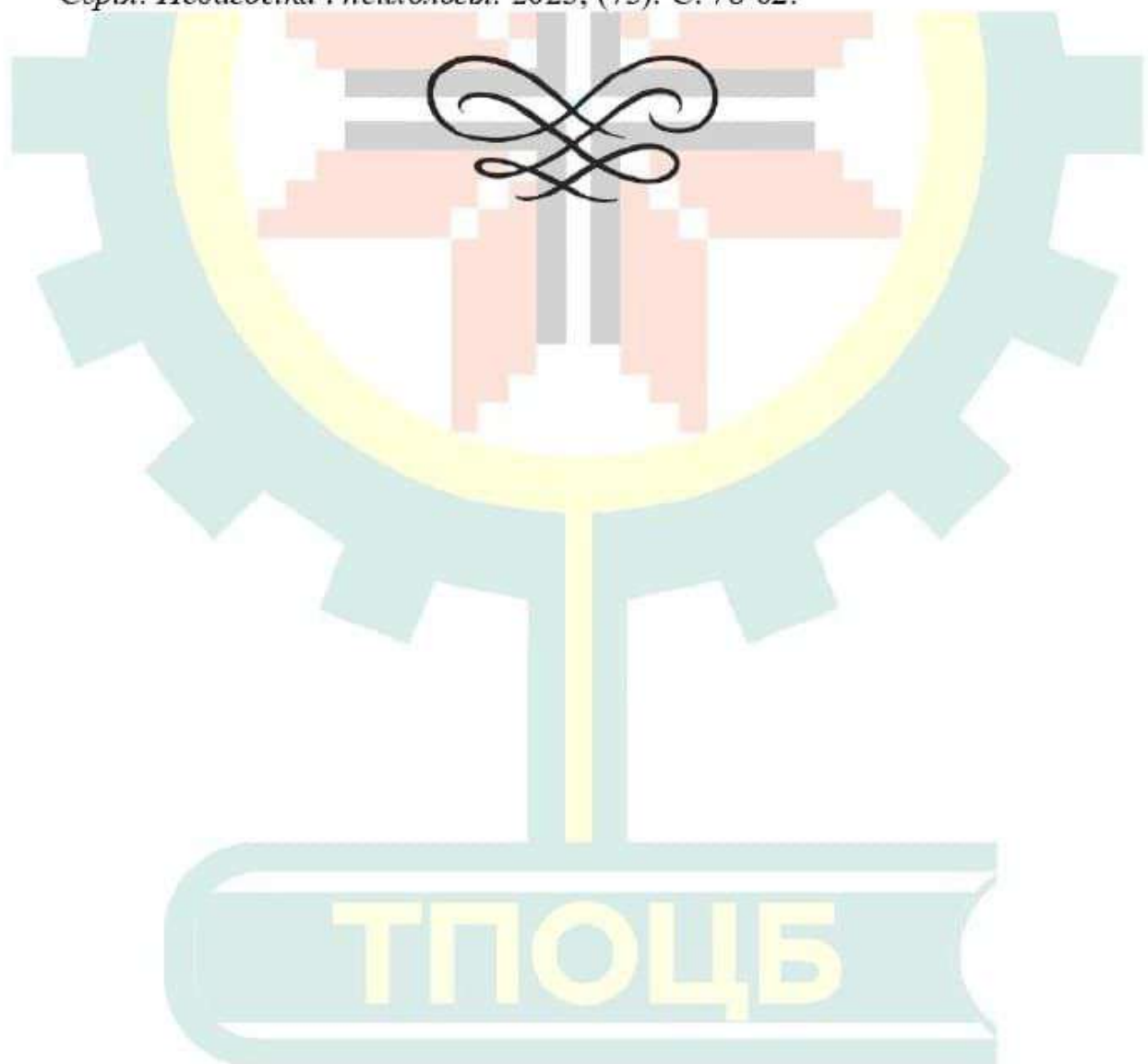
Така організаційно-педагогічна структура дозволяє формувати у студентів інтегральну компетентність у розв'язанні складних спеціалізованих задач середньої освіти, здатність до підприємницької ініціативи, що транслюється учням через призму сталого розвитку та верховенства права, а також навички системного менеджменту, необхідні для організації роботи шкільних майстерень на засадах сучасної економічної доцільності. Вивчення дисципліни надає майбутнім учителям технологій унікальну перевагу – можливість не лише навчати учнів технологічним процесам, але й забезпечувати формування в них економічного мислення, розуміння ефективності, якості, нормування праці та проектного менеджменту.

Висновки з даного дослідження. Вивчення дисципліни «Економіка та організація виробництва» надає майбутнім учителям технологій ґрунтовні теоретичні знання та практичні навички, необхідні для успішної професійної діяльності. Запропонована логіко-технологічна структура дисципліни, що охоплює суб'єктно-структурний базис, інноваційно-проектний цикл, контрольно-регулятивний вектор та ергономіко-захисний аспект, дозволяє сформувати в здобувачів освіти цілісну систему економічних компетентностей. Ці знання та зміня забезпечують здатність майбутніх педагогів ефективно організовувати освітній процес з технологій, формувати в учнів економічну культуру й готувати їх до свідомого вибору професії та підприємницької діяльності у сфері виробництва і послуг.

Список використаних джерел

1. Кондратенко Т. В. Інформаційно-комунікаційні технології у формуванні економічної компетентності майбутніх учителів технологій у процесі фахової підготовки. *Молодий вчений*. 2018. № 8 (60). С. 157-161.
2. Курок В. П., Кондратенко Т. В. Феномен економічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій у педагогічній теорії. *Педагогічні науки. Зб. наукових праць*. 2019. Випуск LXXXIX. С. 16-21.
3. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / розроб. :

- Н. В. Симонович, С. В. Лісова, Ю. В. Фещук, О. І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2024. 23 с. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2024/op_2024_bak_014_10_so_tnt.pdf (дата звернення: 15.04.2026)
4. Проскура В., Товканець Г., Білак Г. Економічна компетентність у розвитку професійної майстерності майбутнього педагога. *Економічний простір*. 2024; (190), С. 122-127.
 5. Шевель Б. Методологічні підходи до формування економічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій. *Суспільство та національні інтереси*. 2024; 5(5). С. 432-441.
 6. Шевель Б. Структура економічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2023; (73). С. 78-82.

УДК 37:[[658.512.2:159.955]:746.5]

*Анастасія ДОРОНІНА,
керівник гуртків «Технології бісерного рукоділля», «Ниткографія»,
Рівненський міський центр творчості учнівської молоді
(м. Рівне, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНЕРСЬКОГО МИСЛЕННЯ ВИХОВАНЦІВ У ГУРТКУ БІСЕРОПЛЕТІННЯ ЯК СКЛАДОВА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасні освітні трансформації, зумовлені євроінтеграційними процесами, актуалізують потребу у формуванні творчої, креативної особистості, здатної до самовираження та естетичного осмислення навколишнього світу. У цьому контексті важливу роль відіграє технологічна освіта, яка поєднує практичну діяльність із розвитком художнього мислення. Особливого значення набуває діяльність закладів позашкільної освіти, де створюються сприятливі умови для розвитку індивідуальних здібностей учнів. Зокрема, гуртки декоративно-ужиткового мистецтва сприяють формуванню дизайнерського мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку творчих здібностей та дизайнерського мислення учнів розглядається у працях таких науковців, як І. Бех, О. Савченко, О. Пометун, І. Дичківська, які досліджують питання особистісно орієнтованого та компетентнісного навчання. Зазначені дослідники підкреслюють важливість залучення учнів до практичної діяльності, яка поєднує технічні навички з елементами творчості та самовираження. Сучасні освітні підходи, зокрема компетентнісний підхід, обґрунтований у працях О. Пометун та І. Дичківської, передбачають орієнтацію на формування ключових компетентностей, серед яких важливе місце посідають креативність, ініціативність та здатність до самостійного прийняття рішень. У цьому контексті декоративно-ужиткове мистецтво виступає ефективним засобом формування як ключових, так і предметних компетентностей учнів. Залучення дітей до художньо-творчої діяльності сприяє не лише розвитку естетичного смаку, а й формує наполегливість, уважність, здатність до тривалої концентрації та доведення розпочатої справи до завершення. Важливо, що така діяльність має практичний результат, який учні можуть оцінити, презентувати та осмислити.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування ефективності використання бісероплетіння як засобу формування дизайнерського мислення учнів у закладах позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бісероплетіння є ефективним засобом розвитку дизайнерського мислення, оскільки поєднує технічну діяльність із творчим процесом. У ході занять учні опановують не лише техніку виконання виробів, а й навчаються працювати з кольором, формою,

композицією та фактурою. Особливого значення набуває поетапність навчання, яка передбачає поступове ускладнення завдань: від простих елементів до складних композицій. Такий підхід дозволяє враховувати індивідуальні можливості учнів і створює ситуацію успіху для кожного. Важливою складовою є також розвиток вміння аналізувати власну діяльність. Учні вчаться оцінювати свої роботи, визначати вдалі рішення та знаходити шляхи вдосконалення. Це сприяє формуванню критичного мислення та відповідального ставлення до результатів праці. Крім того, інтеграція різних видів декоративно-ужиткового мистецтва розширює творчі можливості учнів, дозволяє поєднувати різні матеріали та техніки, що робить процес створення виробів більш цікавим і різноманітним. Практика роботи гуртка передбачає створення різноманітних виробів з бісеру: тематичних прикрас – браслетів, кольє, сережок, силянок. Особливим напрямом є вишивка картин бісером. У процесі роботи учні поєднують різноманітні техніки бісероплетіння, експериментують із матеріалами, кольорами та формами, а також інтегрують різні види декоративно-ужиткового мистецтва між собою. Особлива увага приділяється створенню авторських робіт, що сприяє розвитку індивідуального стилю, творчого мислення та самовираження учнів.

Ефективними методичними підходами є:

- аналіз зразків виробів;
- варіативність виконання завдань;
- самостійний підбір кольорової гами;
- участь у виставках і конкурсах.

Такі види діяльності сприяють розвитку креативності, естетичного смаку та здатності до самостійного проектування. Слід зазначити, що важливу роль у цьому процесі відіграє педагог, який виступає не лише як джерело знань, а як організатор творчого середовища. Саме від його підходу залежить, наскільки учні будуть відкритими до експериментування, самовираження та пошуку власного стилю. Створення доброзичливої атмосфери, підтримка ініціативи учнів та заохочення їхніх творчих ідей є необхідними умовами ефективного розвитку дизайнерського мислення.

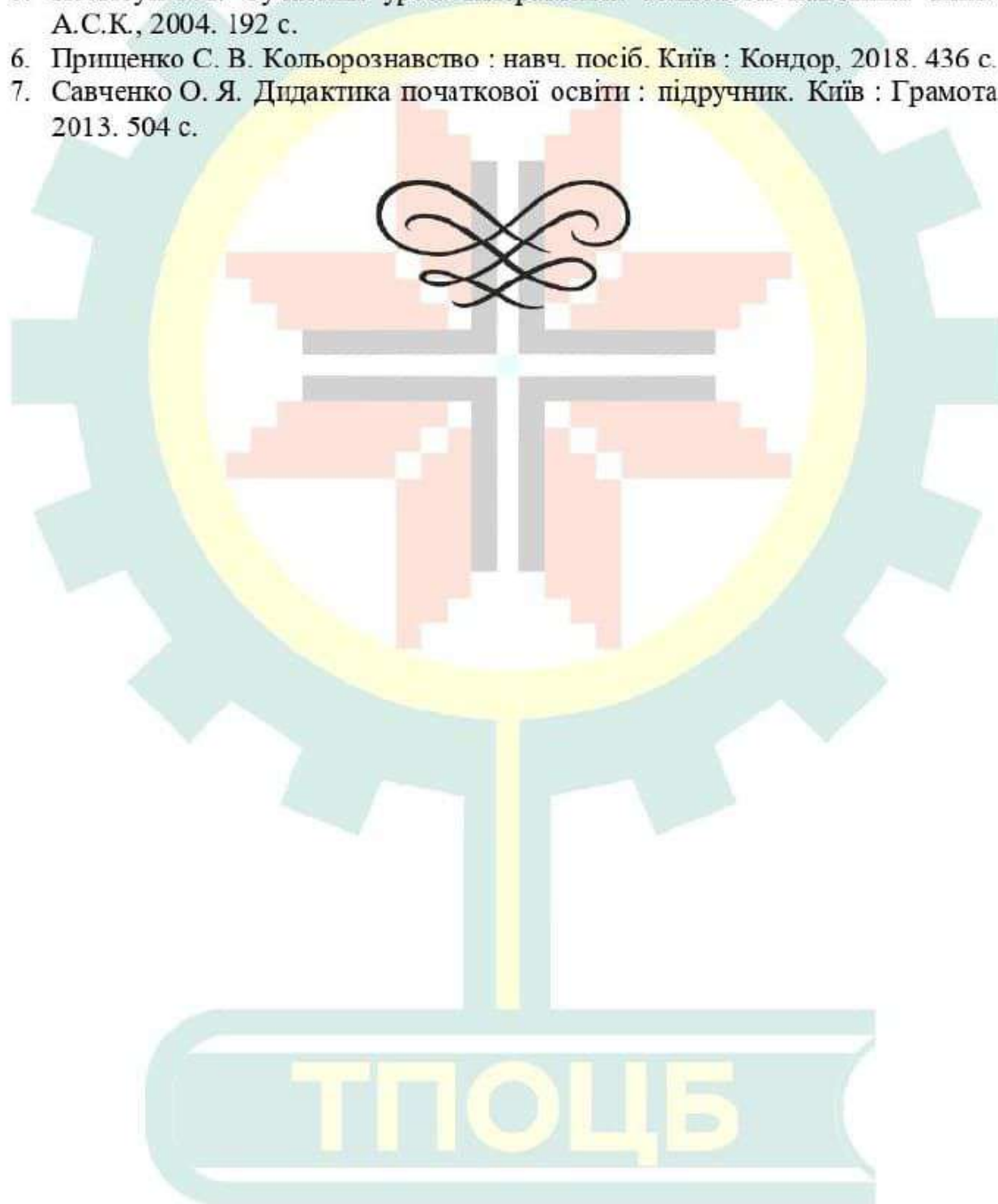
Висновки з даного дослідження. Отже, формування дизайнерського мислення учнів у гуртку бісероплетіння є важливим напрямом сучасної технологічної освіти. У процесі творчої діяльності учні не лише набувають практичних умінь, а й розвивають естетичний смак, креативність і здатність до самовираження. Таким чином, гурткова діяльність із бісероплетіння відповідає сучасним освітнім вимогам і сприяє всебічному розвитку особистості учня.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Київ : Либідь, 2003.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997.

376 с.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
4. Коберник О. М. Технологічна освіта учнів: теорія і практика. Київ : Освіта, 2012. 272 с.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
6. Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 436 с.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник. Київ : Грамота, 2013. 504 с.

УДК 378.016:338.488.2

*Надія ДУПАК,
канд. педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*
*Світлана ЛІСОВА,
докт. педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*

ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ЯК ГОЛОВНИЙ ПРІОРИТЕТ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Постановка проблеми. Соціально-економічна ситуація в нашій країні, розвиток ринкових відносин, висувають нові вимоги до рівня професійної кваліфікації персоналу установ інфраструктури готельної індустрії. Забезпечити необхідний високий рівень практичної компетентності фахівців готельного господарства, покликана система вищої професійної освіти за допомогою практико-орієнтованої підготовки майбутніх фахівців [1].

Виклад основного матеріалу дослідження. Індустрія гостинності є однією з найважливіших складових сфери послуг у сучасному світі – це сфера підприємництва, що складається з таких видів обслуговування, які спираються на принципи комплексного соціально-сервісного забезпечення клієнтів, доброзичливого ставлення по відношенню до гостей і професійною компетентністю обслуговуючого персоналу (Тлумачний словник Вебстера) [3].

Етап професійного становлення майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі - це початок процесу визначення відповідності обраній професії. Високий рівень професіоналізму передбачає успішну взаємодію в процесі діяльності, яка ґрунтується на пізнанні людиною змістовної сторони свого існування, пізнанні своєї здатності до нового, власного бачення майбутньої професії, формує свою змістовну модель професійної діяльності.

Сформувати висококваліфікованого фахівця з готельно-ресторанної справи необхідно ще під час навчання у вищому навчальному закладі, щоб він не просто набував знання, удосконалював уміння, а й глибоко усвідомлював сутність обраної професії.

Одна з головних особливостей підготовки студентів у вищій школі – її зв'язок з життям, з конкретними особливостями майбутньої практичної діяльності. Взаємозв'язок теоретичної та практичної підготовки можливий за

умови оновлення змісту освіти з урахуванням досягнень науки, новітніх технологій та передового досвіду. Практична підготовка в галузі професійної освіти виступає з одного боку, як частина базової професійної освіти, а з іншого – є основою подальшого професійного самовдосконалення фахівця, зростання його професійної компетентності [2].

Відомо, що практична підготовка студентів починається в процесі теоретичного навчання, коли проводяться лабораторно-практичні заняття, розв'язуються завдання певного виробничого змісту.

Для концепції практичної підготовки можна зробити висновок: однією з основних детермінант структури практичної освіти є структура поетапного засвоєння діяльності. Ця структура є наскрізною. Можна виокремити низку її наскрізних компонентів, які і утворюють зміст (програму) кожної окремої практики [4].

Отже, документом, який регламентує практику на весь термін навчання за фахом і визначає організаційні відносини, а також методи і форми практичної підготовки, є наскрізна програма

Практична компетентність фахівця з готельно-ресторанної справи – складне особистісне утворення, що відображає єдність мотиваційної готовності до діяльності в індустрії гостинності та володіння практичними технологіями розв'язання трудових завдань у сфері особистісно-ділової взаємодії в системі «клієнт – співробітник готелю» [1].

Змістовно-технологічна складова даної підготовленості обумовлена сегментацією і диференціацією ринку готельних послуг, специфікою маркетингового позиціонування конкретної установи готельної індустрії [5].

Якість професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи ґрунтується на практичній компетентності майбутнього фахівця та поєднує сукупність наступних професійно-прикладних компетенцій:

- професійно-комунікативні (володіння навичками соціальної перцепції в особистісно-діловій комунікації);
- вміння попереджувати і розв'язувати конфліктні ситуації; користуючись знанням іншомовної культури, вміннями аргументовано викладати свою точку зору, переконувати, вести переговори і ін.);
- організаційно-адміністративні (володіння технологіями роботи з співробітниками різного рівня кваліфікації);
- корпоративно-етичні (дотримання системи норм і правил корпоративного етикету; вміння працювати в команді з представниками різних структурних підрозділів і ін.);
- соціально-економічні (вміння обґрунтовувати і реалізовувати бізнес-плани розвитку готельного господарства та ін.);
- соціально-педагогічні (володіння педагогічними технологіями взаємодії з різними категоріями клієнтів, студентів, людей різних за віком);
- етнопедагогічні виховні технології.

Необхідною умовою формування професійних компетентностей фахівців

готельно-ресторанної справи є наявність спеціалізованих лабораторій з організації ресторанного та готельного обслуговування, баз для проведення всіх видів практики [1; 4].

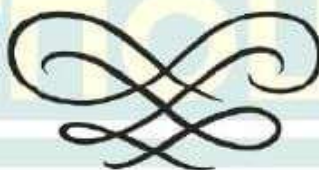
Діагностика сформованих компетентностей майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи на рівні випу, здебільшого орієнтована на оцінку когнітивних компетентностей та практично не має інструментів для оцінки багатьох спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Висновки з даного дослідження. Розв'язання даної проблеми можливе за рахунок запозичення відповідного інструментарію із практики професійного середовища, а саме за умов соціального партнерства, всебічної підтримки з боку діючих підприємств готельно-ресторанного бізнесу та її провідних фахівців, які повинні встановити вимоги щодо стандартів діяльності в рамках конкретної професійної галузі (професії).

У подальшому це дасть змогу сформулювати вимоги до результатів навчання, до того, що реально буде вміти здобувач вищої освіти після закінчення навчання, тобто до компетентностей. При визначенні результатів навчання також потрібно брати до уваги потреби роботодавців та регіональний аспект розвитку готельно-ресторанного бізнесу, що значною мірою впливатиме на перелік сформованих компетентностей.

Список використаних джерел

1. Бабешко М. С. Універсальна модель професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної індустрії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. Вип. 53 (106). С. 63-70.
2. Безрученков Ю. В. Формування професійної культури майбутніх фахівців сфери ресторанного господарства у вищому навчальному закладі: *автореф. дис. ... канд. пед. наук*. Луганськ, 2014. 20 с.
3. Зінченко В. А. Особливості підготовки кадрів туризму і готельної справи в умовах євроінтеграції України та підвищення конкурентності туристичної галузі. *Проблеми освіти*. 2017. Вип. III (67). С. 241-259.
4. Піцул К. С. Педагогічні умови формування готовності до професійної діяльності у майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2016. № 6 (113). С. 112-118.
5. Ткаченко М. В. Формування підприємницької компетентності майбутніх фахівців ресторанного господарства у професійно-технічних навчальних закладах: *автореф. дис. ... канд. пед. наук*. Київ, 2018. 20 с.

УДК 373.5.015.311:331(07)

*Надія ДУПАК,
канд. педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*

*Катерина МЕЛЬНИК (КОПНЯК),
здобувач вищої освіти другого(магістерського) рівня,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ»

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку освіти в Україні, особливої актуальності набуває проблема формування творчої особистості, здатної до самореалізації, інноваційної діяльності та культурного самовираження. Одним із ефективних засобів розвитку творчих здібностей учнів старших класів є навчальний предмет «Технології», який інтегрує теоретичні знання та практичну діяльність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Творчі здібності розглядаються як індивідуально-психологічні особливості особистості, що забезпечують успішність творчої діяльності. Вони включають такі компоненти, як креативне мислення, уява, здатність до нестандартного розв'язання проблем, емоційна чутливість та естетичне сприйняття. У педагогічному контексті творчі здібності проявляються через здатність учнів створювати нові, оригінальні продукти діяльності, зокрема у сфері декоративно-ужиткового мистецтва [4].

Формування творчих здібностей є складним і багатогранним процесом, що потребує створення відповідного освітнього середовища, застосування активних методів навчання та врахування індивідуальних особливостей учнів. У старшому шкільному віці особливо важливим є розвиток самостійності, критичного мислення та здатності до проектної діяльності [2].

Психологічною основою розвитку творчих здібностей є активізація пізнавальної діяльності, формування мотивації до творчості та розвиток внутрішньої потреби у самовираженні. Старший шкільний вік характеризується підвищеним інтересом до самореалізації, пошуку власного стилю та життєвих орієнтирів. Саме тому навчальна діяльність має бути спрямована не лише на засвоєння знань, а й на розвиток особистісного потенціалу учнів [1].

Педагогічні умови формування творчих здібностей включають:

- використання проєктних технологій навчання;
- інтеграцію міжпредметних зв'язків;
- створення ситуацій успіху;
- стимулювання самостійної та дослідницької діяльності;
- індивідуалізацію навчального процесу [1].

Особливого значення набуває застосування методів проблемного навчання, які спонукають учнів до пошуку нових рішень, аналізу інформації та творчого підходу до виконання завдань.

Проєктна діяльність у навчанні технологій є ефективним інструментом формування творчих здібностей, оскільки вона передбачає повний цикл створення виробу – від задуму до реалізації. Учні залучаються до планування, дослідження, розробки ескізів, підбору матеріалів і технік виконання, що сприяє розвитку їхньої креативності та практичних навичок [3].

Такий підхід дозволяє поєднати теоретичні знання з практичною діяльністю, сприяє формуванню цілісного бачення процесу створення виробу та розвитку художнього мислення.

Учитель виступає не лише джерелом знань, але й організатором творчої діяльності учнів, наставником і консультантом. Його завдання полягає у створенні сприятливого освітнього середовища, яке стимулює творчість, підтримує ініціативу та заохочує до самовираження.

Завдання педагога:

- мотивувати учнів до творчої діяльності;
- надавати можливість вибору теми та способів виконання проєкту;
- підтримувати індивідуальні ідеї учнів;
- створювати атмосферу довіри та співпраці. [2]

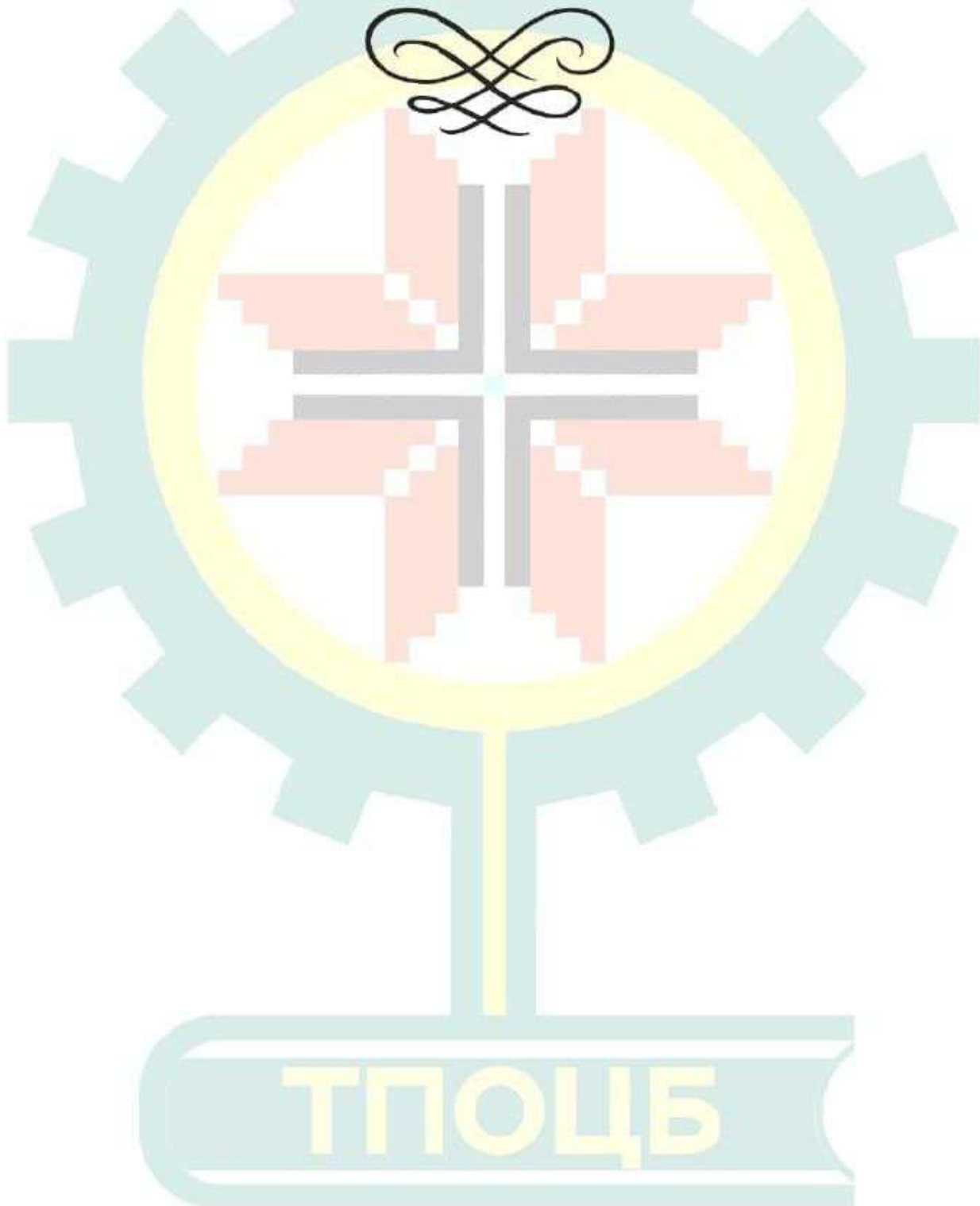
Висновки з даного дослідження. Реалізація теоретичних основ формування творчих здібностей потребує комплексного підходу, що включає використання сучасних педагогічних технологій, врахування психологічних особливостей учнів та створення умов для їхнього самовираження. У результаті формується творча, самостійна особистість, здатна до активної участі у культурному та соціальному житті суспільства.

Список використаних джерел

1. Павленко В. В. Педагогічні умови для розвитку креативності учнів у сучасному педагогічному процесі. *Проблеми освіти: збірник наукових праць*. 2018. № 88 (2). С. 138-148.
2. Сафаян С. І. Основні чинники формування творчої особистості та розвитку її творчих здібностей у процесі навчання. *Народна освіта: наук.-метод. електронний пед. журнал*. 2017. Вип. 1. С. 21-32.
3. Трофімчук В. Проєктна діяльність учнів на уроках технологій / В. Трофімчук, О. Герасименко, Л. Трофімчук, Н. Симонович

// *Педагогічна наука і освіта XXI століття* № 3 (2024): DOI:
<https://doi.org/10.35619/pse.vi3.56>

4. Шандрук С. К. Психологія професійних творчих здібностей: [монографія]
/ С. К. Шандрук. Тернопіль: Економічна думка, 2015. 357 с.

УДК [378.016:62]:004.4

*Олександр ІВАШКО,
викладач 1-ї категорії циклової комісії галузевого машинобудування,
ВСП «Рівненський технічний фаховий коледж НУБГП»
(м. Рівне, Україна)
Марк ЛЕШКЕВИЧ,
здобувач фахової передвищої освіти другого курсу,
ВСП «Рівненський автотранспортний фаховий коледж НУБГП»
(м. Рівне, Україна)*

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ (CAD) У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. Сьогодні технічна освіта перебуває на етапі докорінної трансформації. Працюючи над курсовими проектами та виконуючи практичні завдання студенти стикаються з реальністю: на сучасних підприємствах Рівненщини та України загалом олівець і ватман остаточно поступилися місцем цифровим технологіям. Нами було досліджено ефективність впровадження середовища **Autodesk Inventor** як інструменту, що дозволяє не просто копіювати деталі, а створювати повноцінні інженерні рішення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання модернізації графічної освіти засобами САПР знаходяться у фокусі уваги багатьох науковців. С. Лопатюк [5] підкреслює фундаментальну роль AutoCAD у модернізації навчання інженерної графіки, що створює базу для переходу до об'ємного проектування. Дослідження В. Крупи та співавторів [1] акцентують увагу на ефективності інструментарію САПР для інтенсифікації навчання. Водночас, Ю. Срібна [4] вказує на те, що інструменти моделювання мають бути інтегровані в процес підготовки фахівців як наскрізна технологія. Практична доцільність такого підходу в конкретних галузях (від зернопереробки до сільськогосподарського машинобудування) підтверджується роботами О. Соколовської [2] та Д. Тримківа [3].

Постановка завдання. Під час навчання за традиційними методиками значна частина часу витрачається на технічне оформлення ліній, що часто відволікає від розуміння самої конструкції виробу. Традиційні методи навчання кресленню не повною мірою відповідають вимогам сучасного виробництва, де домінує безпаперова технологія.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі нашого дослідження ми виділили ключові проблеми «паперового» підходу:

1. **Низька швидкість внесення змін:** Будь-яке коригування в одній проекції вимагає ручного перекреслювання всіх інших виглядів.

2. **Складність візуалізації:** Студенту важко уявити взаємодію рухомих частин механізму, дивлячись на плоске креслення.

3. **Відірваність від виробництва:** Сучасні верстати з ЧПК (CNC) «читають» 3D-моделі, а не паперові аркуші.

Інноваційний підхід: Формування «конструкторського мислення».

Впровадження Autodesk Inventor дозволяє змінити вектор навчання: від побудови плоских проекцій до створення **цифрового двійника** виробу.

1. **3D-логіка проектування:** Студент спочатку створює об'ємний прототип, що дозволяє «відчутти» метал, проаналізувати товщину стінок та оцінити технологічність виготовлення ще на етапі ескізу.

2. **Параметризація:** Під керівництвом викладача реалізується принцип закладання функціональних залежностей. Наприклад, зміна діаметра вала автоматично коригує параметри спряжених деталей (шпонкових пазів, отворів зубчастих коліс), що формує глибоке розуміння взаємозв'язків у механізмах.

Практична цінність та результати впровадження. Найбільш цінним аспектом нашої роботи стала розробка **наскрізних завдань**. Ми пройшли повний шлях проектування деталі: від ескізування «від руки» до отримання готового комплексу документації.

Ключові етапи нашої практичної роботи:

- **Створення інтелектуальних моделей:** Призначення фізичних властивостей матеріалів дозволяє системі миттєво розраховувати масу, центр ваги та моменти інерції.

- **Автоматизація за стандартами (ЄСКД/ISO):** Використання попередньо налаштованих шаблонів дозволяє автоматично отримувати специфікації та складальні креслення, що виключає помилки в нумерації позицій.

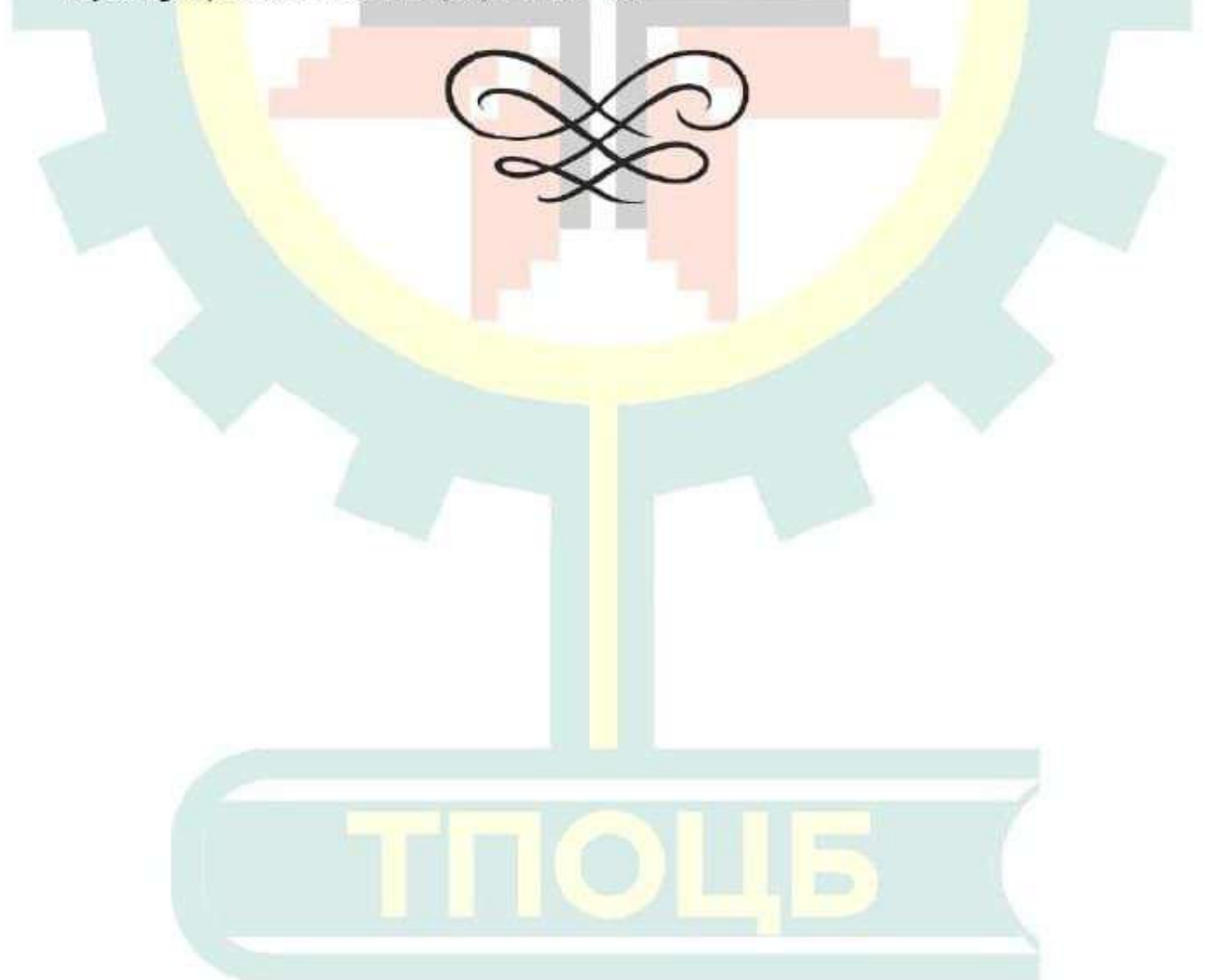
- **Аналіз суперечностей:** «Віртуальне збирання» дозволяє виявити геометричні перетини або помилки в допусках і посадках до моменту передачі проекту у виробництво.

Висновки з даного дослідження. Практичний досвід підтверджує, що володіння CAD-системами підвищує цінність студента на ринку праці. Для фахового молодшого бакалавра вміння працювати з цифровим двійником стає базовою навичкою, такою ж важливою, як знання дисциплін професійного циклу. Впровадження таких інновацій дозволяє коледжу готувати фахівців, здатних одразу включатися в роботу інженерних відділів.

Список використаних джерел

1. Крупа, В., Гагалюк, А., & Сенік, А. (2025). Впровадження інструментарію ефективної роботи в системі AUTOCAD при навчанні інженерів. Сучасні проблеми моделювання, (27), 96-108. <https://doi.org/10.33842/2313-125X-2025-19-96-108>

2. Соколовська О. О. Використання САД-систем при проектуванні підприємств зернової галузі / О. О. Соколовська, Л. О. Валевська, О. О. Цюндік, Т. О. Бордун. *Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки*. 2025. № 2. С. 112-118. – URL: <https://heraldts.khmnu.edu.ua/index.php/heraldts/article/view/1847/1776>
3. Тримків Д. М. Використання сучасних систем САПР при проектуванні сільськогосподарських машин / Д. М. Тримків, К. В. Васильковська, С. О. Карпушин. *Конструювання, виробництво та експлуатація сільськогосподарських машин*. 2019. Вип. 49. С. 233-241. URL: <https://zbirniksgm.kntu.kr.ua/pdf/49/30.pdf>
4. Срібна Ю. В. Інструменти моделювання і проектування в процесі підготовки фахівців закладів професійної та технологічної освіти / Ю. В. Срібна, П. О. Молчанов, Д. В. Деркач. *Українська професійна освіта*. 2024. № 15. С. 42-52. DOI: 10.33989/2519-8254.2024.15.312194
5. Лопатюк С. П. Модернізація навчання інженерної графіки з використанням можливостей САПР AutoCAD. *Водний транспорт : зб. наук. праць*. 2020. Вип. 1(29). С. 58-65.

УДК 377.1:004.5

*Сергій КОЗІБРОДА,
канд. педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій,
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
(м. Тернопіль, Україна)*

*Олег БЛИК,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
(м. Тернопіль, Україна)*

ЕТАПИ РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ВЕБ-ПРОТОТИПУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасний етап цифровізації фахової передвищої освіти вимагає швидкої адаптації навчальних програм до динамічних запитів ІТ-індустрії. Однією з ключових компетенцій майбутніх фахівців з комп'ютерних наук є здатність проектувати ефективні та інтуїтивно зрозумілі інтерфейси користувача. Проте традиційні підходи до навчання часто обмежуються лише технічним освоєнням інструментів, залишаючи поза увагою системну методологію проектування.

Актуальність розробки поетапної методики навчання веб-прототипування зумовлена необхідністю переходу від хаотичного створення макетів до функціонально-орієнтованого підходу. Це дозволяє студентам коледжів не лише опанувати графічні редактори, а й розуміти бізнес-логіку продукту, архітектуру даних та потреби кінцевого користувача. У контексті цифровізації особливого значення набуває використання хмарних середовищ для спільної роботи та інструментів інтерактивного моделювання, які імітують реальні умови професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема цифровізації освітнього середовища та впровадження інноваційних методик у закладах професійної освіти сьогодні є об'єктом активних наукових пошуків. Зокрема, методологічні засади цифровізації інформаційно-освітнього простору закладу професійної освіти досліджено А. Гуржієм, В. Радкевич та М. Пригодієм [2]. Питання вибору та ефективного використання цифрових засобів в освітньому процесі ПТО висвітлено у працях О. Базелюка [1]. Специфіку інноваційної діяльності викладача в умовах діджиталізації освіти, що є критично важливою для фахової передвищої школи, розкрито С. Ревою [4].

Окрему увагу А. Рожкова, В. Опанасенко, В. Чубенко [5] приділяють цифровій трансформації викладання професійно орієнтованих дисциплін та вивченню міжнародного досвіду цифровізації підготовки фахівців, зокрема

досвіду Угорщини та Польщі, що проаналізовано О. Стойкою [6]. Дослідження К. Осадчої, М. Букші та О. Манжули [3] фокусуються на загальних аспектах професійної підготовки майбутніх педагогів у цифровому середовищі.

Постановка завдання. Основною метою статті є теоретичне обґрунтування та опис етапів розробки комплексної методики навчання веб-прототипування студентів закладів фахової передвищої освіти, що базується на застосуванні функціонально-орієнтованого підходу в умовах інтенсивної цифровізації навчального процесу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- Проаналізувати складники підготовчого (аналітичного) етапу, що включає вивчення ролі веб-інтерфейсів та систематизацію існуючих методів проектування для формування у студентів фундаментальних знань.

- Обґрунтувати важливість дослідницького етапу, зокрема через проведення порівняльного аналізу методологій UCD, ACD та DDD, що дозволяє майбутнім фахівцям свідомо обирати стратегію розробки залежно від типу проєкту.

- Розкрити зміст етапу практичного проектування, який передбачає трансформацію бізнес-вимог у функціональні прототипи з використанням сучасного інструментарію (Figma, хмарні сервіси) та подальшим тестуванням юзабіліті.

- Визначити роль стартап-підготовки як завершального етапу методики, спрямованого на оцінку економічної доцільності та ринкового потенціалу розробленого інтерфейсу.

- Окреслити технологічний стек (Figma, Bootstrap, SVG), що забезпечує безперервність переходу від етапу прототипування до технічної реалізації веб-продукту.

- Виконання цих завдань дозволить сформувати цілісну модель підготовки студентів коледжів, яка відповідає сучасним вимогам ІТ-ринку та враховує можливості цифрового освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова трансформація професійної освіти вимагає від викладачів не лише володіння інструментарієм, а й розробки науково обґрунтованих методик навчання професійно орієнтованих дисциплін [5]. Відповідно методологічних засад цифровізації інформаційно-освітнього середовища [2], ми пропонуємо методику навчання веб-прототипування, що реалізується через чотири послідовні етапи.

1. Аналітичний етап. На початковому етапі студенти опановують понятійний апарат у галузі людино-машинної взаємодії. Вивчення веб-інтерфейсу відбувається не як статичної картинки, а як складної функціональної системи. Важливим є аналіз ролі інтерфейсу у забезпеченні юзабіліті-характеристик (ефективності, навченості та задоволеності користувача). Це закладає фундамент для інноваційної діяльності

майбутнього фахівця в умовах діджиталізації [4].

2. Дослідницький етап. Цей етап спрямований на формування критичного мислення. Студенти здійснюють порівняльний аналіз трьох провідних парадигм проектування

- UCD (User-Centered Design) – орієнтація на емпатію до користувача;
- ACD (Activity-Centered Design) – фокус на сценаріях діяльності;
- DDD (Data-Driven Design) – прийняття рішень на основі аналітики.

Порівняння проводиться за 10 визначеними критеріями, що дозволяє студентам свідомо обрати функціонально-орієнтований підхід як найбільш збалансований для умов ринку. Такий підхід корелює з досвідом цифровізації підготовки фахівців у країнах ЄС, де акцент робиться на виборі стратегії проектування [6].

3. Етап практичного проектування. Реалізація методики передбачає перехід від виявлення бізнес-вимог замовника до створення прототипу. Використання цифрових засобів у цьому процесі є визначальним [1]. Основним інструментом обрано Figma через її хмарну природу, що забезпечує спільну роботу в реальному часі та відповідає стандартам професійної підготовки [3].

Процес включає:

- Побудову логічної структури та інформаційної архітектури;
- Створення інтерактивних макетів (використання Axure для складних симуляцій);
- Юзабіліті-тестування прототипу для верифікації функціональних гіпотез.

4. Етап стартап-підготовки. Урахування ринкових реалій є обов'язковим для системи професійної освіти [5]. Студенти вчаться обґрунтовувати економічну доцільність своїх проектів, аналізувати конкурентне середовище та формувати ціннісну пропозицію. Це дозволяє трансформувати навчальний проект у потенційно життєздатний стартап-продукт.

Технологічний стек та цифрові інструменти. Обґрунтування результатів дослідження спирається на вибір сучасного стеку технологій, що забезпечує безперервність циклу «дизайн-розробка»:

- Figma: як ключова платформа для UI/UX дизайну;
- Bootstrap: для забезпечення швидкої адаптивної верстки та розуміння студентами сіткової структури інтерфейсу;
- SVG-формат: для реалізації масштабованої графіки, що критично важливо для якості візуального відображення на різних пристроях.

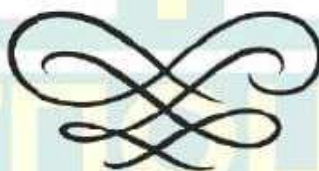
Запропонована поетапна методика забезпечує системну підготовку студентів коледжів, дозволяючи їм не просто опанувати графічний редактор, а стати архітекторами функціональних цифрових рішень у сучасному високотехнологічному середовищі.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, впровадження поетапної методики навчання веб-прототипування в освітній процес коледжів

забезпечує перехід від репродуктивного опанування графічних інструментів до системного проєктування функціональних інтерфейсів. Використання функціонально-орієнтованого підходу дозволяє студентам проходити повний цикл розробки – від аналізу бізнес-вимог та порівняння методологій (UCD, ACD, DDD) до створення інтерактивних макетів у Figma та обґрунтування їхньої економічної доцільності. Обраний технологічний стек (Figma, Bootstrap, SVG) гарантує високу адаптивність продуктів та відповідність сучасним стандартам IT-індустрії. Перспективи подальших розвідок полягають в автоматизації етапів тестування та впровадженні інструментів ШІ для прискорення процесу прототипування в умовах цифровізації освіти.

Список використаних джерел

1. Базелюк О. Вибір і використання цифрових засобів в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. Вип. 2(16). С. 20-28. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(16\).2019.20-28](https://doi.org/10.35387/od.2(16).2019.20-28)
2. Гуржій А., Радкевич В., Пригодій М. Методологічні засади цифровізації інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти. *Нові технології навчання*. 2022. Вип. 96. С. 44-53. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.06>
3. Осадча К., Букша М., Манжула О. Цифровізація професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Освітологічний дискурс*. 2023. Вип. 1 (40). С. 7-21. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.11>
4. Рева С. В. Інноваційна діяльність викладача в умовах діджиталізації освіти. *Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика: зб. тез Всеукр. наук. конф. (Київ, 18 черв. 2020 р.)*. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2020. С. 230-233.
5. Рожкова А. Ю., Опанасенко В. П., Чубенко В. А. Цифрова трансформація викладання професійно орієнтованих дисциплін у системі професійної освіти. 2025. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15686789>
6. Стойка О. Цифровізація підготовки вчителів в Україні в контексті досвіду Угорщини та Республіки Польща. *Освітологія*. 2023. № 12. С. 84-95. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2023.12.8>

УДК 378.016:[373.5.011.9-051:331]

*Микола КОЗЯР,**докт. педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства, Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)**Юрій ФЕЩУК,**канд. педагогічних наук, доцент, доцент кафедри технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна)*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ У ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової трансформації освіти формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій неможливе без належної графічної підготовки, що забезпечує здатність застосовувати сучасні цифрові засоби в навчально-виробничій діяльності. Динаміка науково-технічного розвитку, поява хмарних сервісів, CAD/CAM-систем, інструментів 3D-моделювання та візуальних інформаційних середовищ змінюють вимоги до змісту та способів організації графічної освіти. Проте традиційна система графічної підготовки в педагогічних закладах часто залишається зорієнтованою на класичні креслярські методи, що не повною мірою відповідає викликам цифрового освітнього середовища. Це ставить перед науковцями та практиками низку проблем: оновлення змісту графічної підготовки, інтеграція цифрових інструментів, розвиток цифрової компетентності, застосування інноваційних форм навчання та оцінювання результатів.

Графічна компетентність у контексті технологічної освіти має не лише технічне значення, але й стратегічну роль у забезпеченні професійної готовності вчителя до викладання предметів технологій у школі та реалізації STEM/STEAM-завдань, що є важливою складовою педагогічної реформи Нової української школи [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури свідчить про активне обговорення цифрового освітнього середовища як чинника ефективної підготовки вчителів технологій. Дослідження сучасних авторів підкреслюють, що цифрове середовище, яке включає LMS, інструменти синхронної/асинхронної взаємодії, аналітику та віртуальні симулятори, виступає платформою для інтеграції теоретичної й практичної підготовки майбутніх педагогів [2].

Вітчизняні й зарубіжні статті та монографії висвітлюють різні аспекти графічної підготовки: формування проєктно-графічної компетентності, застосування комп'ютерного моделювання, 3D-технологій, поєднання традиційних навичок і цифрових інструментів [1].

Однак у науковому дискурсі залишається низка невирішених питань:

- недостатня розробленість методичних моделей інтеграції цифрових інструментів у графічні дисципліни для педагогічної спеціальності;
- відсутність чітко сформульованої концепції цифрової графічної компетентності майбутнього вчителя технологій як окремого компоненту професійної готовності;
- слабка інтеграція цифрових інструментів у освітній процес з урахуванням практичної орієнтації, прикладних задач та вимог ринку праці;
- необхідність оцінювання ефективності використання цифрових засобів у графічній підготовці.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування та емпіричне підтвердження концептуальних підходів до графічної підготовки майбутніх учителів технологій в умовах цифрового освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Графічна підготовка майбутніх учителів технологій – це цілеспрямований педагогічний процес формування системи знань, умінь і навичок, що забезпечують здатність вирішувати графічні задачі професійного характеру з використанням як традиційних, так і цифрових засобів. У цифровому освітньому середовищі вона трансформується в інтеграційний процес, де комп'ютерні графічні редактори, CAD/CAM-системи, 3D-моделювання виступають не просто інструментами візуалізації, а платформою для формування вмінь проєктного мислення та практичної діяльності.

Цифрове освітнє середовище включає низку компонентів:

- інформаційно-комунікаційні технології для навчання (LMS, синхронні/асинхронні сервіси);
- програмне забезпечення для графічної діяльності (CAD-редактори, векторні графічні середовища, BIM-системи);
- середовища 3D-моделювання та візуалізації;
- інструменти оцінювання та автоматизованого контролю.

Ці компоненти створюють платформу для реалізації особистісно-орієнтованого, дослідницького та проєктно-практичного навчання.

Запропонована модель інтеграції цифрових інструментів у графічну підготовку ґрунтується на чотирьох рівнях:

- 1) теоретичний: фундаментальні принципи графічної компетентності;
- 2) інструментальний: вибір і впровадження сучасних цифрових середовищ та ПЗ;
- 3) педагогічний: методи активізації навчання (проєктна діяльність, кейси, практичні роботи);

4) оцінювання: системний моніторинг результатів через цифрові інструменти.

Це забезпечує перехід від репродуктивного навчання до діяльнісного, де здобувач освіти здатний вирішувати професійні задачі з використанням цифрових графічних засобів.

Висновки з даного дослідження. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки:

1) графічна підготовка майбутніх учителів технологій є ключовою складовою професійної підготовки, що повинна бути адаптована до вимог цифрового освітнього середовища.

2) цифрове середовище створює нові можливості для реалізації інтегрованого підходу, спрямованого на розвиток цифрової та проектно-графічної компетентностей;

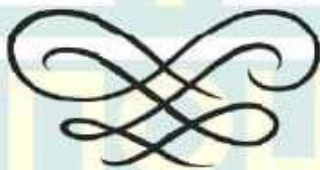
3) розроблена модель інтеграції цифрових інструментів у графічні дисципліни дозволяє системно поєднати теоретичну підготовку із практичними навчаннями, необхідними сучасному вчителю.

Перспективи подальших розвідок включають:

- створення й апробацію дидактичних матеріалів і навчальних курсів для графічної підготовки в цифровому середовищі;
- дослідження впливу конкретних цифрових інструментів на рівень сформованості компетентностей;
- розроблення критеріїв та методик оцінювання графічної компетентності майбутніх педагогів у цифровому контексті.

Список використаних джерел

1. Бойко В., Грищенко Л. Методичні аспекти графічної підготовки майбутніх інженерів-механіків засобами комп'ютерного моделювання. *Молодь і ринок*, №10 (196), 2021. С. 151-157.
2. Ващилко С. Цифрове освітнє середовище як чинник ефективної підготовки майбутніх учителів технологій до дистанційного навчання. *Молодь і ринок*, № 2 (246), 2026. С. 133-138.
3. Голяд І., Ребрина М. Особливості підготовки майбутніх учителів технологій в умовах реформування Нової української школи. *Нові технології навчання*, № 98, 2024. С. 33-41.

УДК 373.5.016:331-028.22(07)

*Катерина КУРИШКО,
вчителька технологій,
Немовицький ліцей Немовицької сільської ради
Сарненського району Рівненської області
(с. Немовичі, Україна)*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПЕРЕТВОРЮВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку освіти характеризуються переходом до компетентнісно орієнтованої моделі навчання, що передбачає формування в учнів не лише системи знань, а й здатності ефективно застосовувати їх у практичній діяльності. Особливої актуальності набуває розвиток творчого потенціалу, проєктного мислення та практичних умінь здобувачів освіти. У цьому контексті предмет «Технології» відіграє важливу роль, адже має всі необхідні для цього компоненти, які спрямовані на формування технологічної, проєктно-творчої та підприємницької компетентностей через застосування методів перетворювальної діяльності. Водночас існує суперечність між сучасними вимогами до результатів навчання та переважанням традиційних методів викладання, які не завжди забезпечують достатній рівень активності, самостійності та творчості учнів у процесі виконання практичних завдань. Крім того, спостерігається недостатній рівень впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчальний процес. Це потребує пошуку та обґрунтування ефективних підходів до організації перетворювальної діяльності учнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях О. Коберник, М. Палагейченко, А. Терещук, В. Паламарчук, Д. Луп'як, значна увага приділяється проблемам технологічної освіти, зокрема питанням організації проєктної діяльності учнів, розвитку їх здібностей та впровадження інноваційних педагогічних технологій. Зокрема, В. Паламарчук, вважає, що суть інновацій полягає у створенні нового продукту діяльності людини, що має суспільну значущість та узагальнено характеризується двома ознаками: перетворенням явищ, речей процесів або інших образів; новизною, оригінальністю продукту діяльності [1, с. 438]. Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що питання застосування інноваційних підходів саме у процесі перетворювальної діяльності учнів на уроках технологій розкрито недостатньо. Особливо бракує їх практичної реалізації й оцінювання ефективності застосування в освітньому процесі.

Постановка завдання. Мета роботи полягає у дослідженні методів перетворювальної діяльності учнів на уроках технологій та аналізі актуальних

інноваційних підходів з метою визначення їх ефективності для розвитку практичних умінь, творчого мислення та ключових компетентностей учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перетворювальна діяльність є важливим процесом, що дозволяє людині змінюватися, зростати та розвиватися. Це може включати в себе розвиток нових навичок та вмінь, поглиблення знань у певній сфері, пошук нових способів розв'язання проблем та викликів. [11] Тому ця діяльність може бути інструментом розвитку особистості, оскільки допомагає розширювати знання та вміння, змінювати думки та підвищувати рівень самопізнання та саморозвитку. Відповідно методи перетворювальної діяльності у технологіях – це сукупність практичних та розумових прийомів, спрямованих на зміну об'єктів (наприклад: інформації, матеріалів) з метою створення нового, суспільно корисного продукту. Вони базуються на проектно-технологічній діяльності, об'єднуючи творчий задум із його матеріальним втіленням.

Загалом можна виокремити такі основні види перетворювальної діяльності [4]:

1. Дослідницька, що передбачає експериментування, вивчення властивостей матеріалів, аналіз інформації та винайдення раціональних рішень.

2. Техніко-конструкторська полягає у створення нових виробів, моделей, технічних пристроїв, включає конструювання за зразком, за заданими умовами або за власним задумом.

3. Декоративно-прикладна реалізується у роботі з різними матеріалами (наприклад: деревина, папір, бісер, нитки) для створення естетичних предметів побуту.

4. Суспільно корисна та продуктивна (трудова) діяльність, спрямована на задоволення потреб (самообслуговування, благоустрій, виготовлення корисних речей для школи чи громади).

Варто виокремити особливу діяльність: проектну, яка охоплює повний цикл створення виробу – від задуму до готового продукту. Саме вона інтегрує всі інші види перетворювальної діяльності, поєднуючи дослідницькі, конструкторські, декоративно-прикладні та суспільно-корисні компоненти.

Модельні навчальні програми «Технології» НУШ передбачають отримання учнями та ученицями в процесі навчання певних знань та вмінь. Знання містять базові поняття й терміни, способи, шляхи й засоби перетворювальної діяльності, уявлення про предмет і об'єкт праці, знання основних технологій у досліджуваній сфері діяльності, розуміння нерозривності і забезпечення взаємодії пізнавальної та перетворювальної діяльності, знання економічних, соціальних і екологічних аспектів трудової діяльності людини в навколишньому світі, знання умов і засобів забезпечення безпеки практичних робіт. Своєю чергою, уміння являють собою освоєння способів перетворювальної діяльності на основі отриманих

знань: здатність вибирати відповідні види перетворювальної діяльності, уміння виконувати практичні дії; уміння організувати, забезпечити й керувати процесом діяльності; здатність аналізувати й коригувати процес діяльності; уміння здобувати й використовувати нову інформацію; уміння здійснювати самостійну творчу діяльність; здатність визначати рівень своєї готовності до перетворювальної діяльності; уміння визначати шляхи підвищення професійної готовності до практичної діяльності; здатність забезпечувати ефективні та безпечні умови праці. [10]

Інноваційний підхід в освіті є цілеспрямованим впровадженням нових методів, технологій та форм навчання, що модернізують освітній процес, підвищують активність учнів та ефективність навчання. Він змінює акцент із запам'ятовування знань на розвиток компетентностей, практичних навичок та самостійності, перетворюючи учня на активного дослідника. Інакше кажучи, власне інноваційна діяльність спрямована на те, щоб відкриття перетворити у винахід, винахід у проєкт, проєкт у технологію реальної діяльності, результати якої, по суті, і виступають в якості новації [2, с. 108].

До актуальних інноваційних підходів у перетворювальній діяльності учнів на уроках технологій належать: проєктне навчання, проблемно-орієнтоване навчання, кейс-методи, інтерактивні технології навчання, цифрові технології. Їх застосування забезпечує активну участь учнів у процесі створення продукту, сприяє розвитку творчого мислення, самостійності та формуванню практичних умінь.

У власній педагогічній практиці найчастіше застосовую проєктне та проблемно-орієнтоване навчання, інтерактивні методи. Зокрема, під час реалізації проєктів з виготовлення виробів у техніці папероплетіння та створення декоративних виробів учні проходять повний цикл перетворювальної діяльності – від задуму до готового продукту. Використання проблемно-орієнтованих завдань сприяє пошуку оригінальних рішень, а інтерактивні методи (обговорення, робота в групах, презентації) забезпечують активну участь учнів у навчальному процесі. Такий підхід підвищує мотивацію до навчання та сприяє розвитку творчих і практичних умінь.

Упровадження інноваційних підходів у навчанні технологій сприяє ефективній організації перетворювальної діяльності учнів, що підтверджується реалізацією навчальних проєктів у різних вікових групах.

1. Проєкт «Панно» у 5 класі (11-12 років). Основна технологія: виготовлення аплікації з природних та штучних матеріалів. Реалізується через поєднання проєктного та проблемно-орієнтованого навчання. Учні працюють індивідуально та в малих групах. Проєктне навчання надає структуру діяльності, а проблемно-орієнтоване навчання наповнює цю структуру змістом через проблемні завдання та пошук рішень. Учням пропонується в контексті реалізації проєкту вирішити основну проблему: як створити естетично привабливе та композиційно цілісне панно, використовуючи доступні матеріали? Тому на

уроках вчитель демонструє учням тему проєкту та приклади орієнтованих видів панно відповідно до основної технології виготовлення. Після цього об'єднує їх в малі групи пропонуючи кожній групі обрати 3-5 карток з моделями-аналогами для обговорення їх якості. В процесі їх роботи ставить проблемні питання: як зробити панно гармонійним, від чого буде залежати вдале розміщення елементів композиції панно? Так учні послідовно визначають мету проєкту, створюють ескіз панно та висувають свої ідеї розміщення елементів, поєднання кольорів, текстур наявних матеріалів для створення композиції панно. В процесі виготовлення учитель не надає готових рішень, а ставить запитання: чи відповідає результат твоєму ескізу? Що потрібно змінити, щоб покращити композицію?

Застосування цього підходу сприяє формуванню здатності реалізовувати творчий задум, розв'язувати практичні технологічні проблеми, здійснювати проєктування, планування та самоцінювання результату. У ході роботи учні вчаться порівнювати отриманий результат із початковим задумом і оцінювати виріб за визначеними критеріями, презентують ідею, аналізують труднощі та способи їх подолання, що формує вміння приймати обґрунтовані рішення та розвиває творче, критичне й технологічне мислення. Водночас це сприяє підвищенню мотивації учнів до активної проєктно-перетворювальної діяльності через їх залучення до взаємодії, обговорення та самостійного пошуку рішень, розвитку творчості шляхом створення унікальних композицій, а також формуванню навичок командної роботи, планування, естетичного мислення й роботи з різними матеріалами, що в сукупності забезпечує досягнення якісних результатів навчання та становлення проєктного мислення як здатності прогнозувати кінцевий результат діяльності.

Рис. 1-4. Приклади виробів учнів 5 класу у межах проєкту «Панно»

2. Проєкт «Великодня прикраса» у 7 класі (13-14 років). Основна технологія: плетіння з паперової лози. Реалізується через інтерактивний метод, а саме гру «Дизайнери та замовники».

Організація діяльності учнів здійснюється шляхом використання інтерактивної рольової гри, що моделює ситуацію взаємодії між замовником і виконавцем. За допомогою кольорових карток учитель об'єднує клас у дві групи «дизайнерів» та «замовників», забезпечуючи рівномірний розподіл учнів

і активне залучення кожного до роботи. На першому етапі «замовники» формулюють вимоги до майбутнього виробу (великодньої прикраси), визначаючи очікувані характеристики: кольорову гаму, форму, матеріали, стильове оформлення та розмір. Група «дизайнерів», аналізує отримані замовлення, розробляє проекти ескізів виробів, враховуючи індивідуальні побажання «замовників». У процесі роботи організовується постійна взаємодія між учасниками гри: учні обговорюють відповідність проміжного результату поставленим вимогам, визначають необхідність корекції окремих елементів, добирають оптимальні способи поєднання матеріалів і кольорів. Важливим етапом гри є надання «замовниками» конструктивного зворотного зв'язку, що стимулює «дизайнерів» до вдосконалення виробу, розвитку гнучкості мислення та відповідальності за кінцевий результат. Застосування зазначених підходів сприяє підвищенню активності учнів завдяки можливості вибору та творчого самовираження, розвитку творчості через створення індивідуальних виробів, а також формуванню навичок проєктування, роботи з матеріалами та естетичного оформлення.

Застосування інтерактивного методу гри «Дизайнери та замовники» у процесі виконання проєкту «Великодній декор» є ефективним інструментом активізації проєктно-перетворювальної діяльності учнів. Такий підхід підвищує мотивацію до навчання через залучення до рольової взаємодії, обговорення та врахування реальних запитів «замовника», що стимулює учнів до відповідального ставлення до результату власної діяльності. У процесі роботи учні навчаються планувати, узгоджувати та обґрунтовувати свої рішення, коригувати виріб відповідно поставлених вимог, що сприяє розвитку творчого, критичного та технологічного мислення. Водночас це забезпечує досягнення якісних результатів навчання, створення естетично завершених виробів і формування ключових компетентностей, необхідних для успішної реалізації проєктної діяльності.

Рис. 5-8. Вироби учнів 7 класу у межах проєкту «Великодній декор»

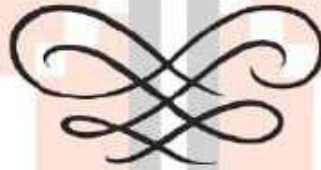
Висновки з даного дослідження. Отже, встановлено, що застосування методів перетворювальної діяльності у поєднанні з

інноваційними підходами, зокрема проєктним, проблемно-орієнтованим навчанням, інтерактивними методами, сприяє підвищенню ефективності навчання технологій. Реалізація зазначених підходів у процесі виконання навчальних проєктів забезпечує активну участь учнів, розвиток їх творчого потенціалу, формування практичних умінь і ключових компетентностей. Доведено, що саме через організацію інноваційних підходів до методів перетворювальної діяльності досягається головне завдання предмета «Технології» – навчання через практичну діяльність і здобуття досвіду, що забезпечує формування у здобувачів і здобувачок освіти життєво важливих компетентностей, необхідних у самостійному житті, розвиток творчого потенціалу, критичного мислення, духовно-моральних цінностей, а також реалізацію здібностей та інтересів учнів у сфері проєктно-технологічної діяльності. Перспективи подальших досліджень вбачаються у більш детальному вивченні можливостей інтеграції цифрових технологій у процес перетворювальної діяльності учнів, розробці методичних рекомендацій щодо впровадження інноваційних підходів, а також у пошуку ефективних способів оцінювання результатів проєктної діяльності в умовах сучасного освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Зязюн І. А. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 37-ме вид. Київ-Вінниця : ТОВ фірма "Планер", 2014. 537 с.
2. Інноваційні процеси в освіті: від новаторського руху вчителів до інновацій у підготовці педагогічних кадрів : колект. монографія / О. А. Комар та ін. Умань : Візаві, 2020. 234 с.
3. Інноваційні підходи до формування ключових компетентностей учнів у контексті трудового навчання. *Українська професійна освіта = Ukrainian professional education*. URL: <https://uapnpri.pnpri.edu.ua/article/view/289938/283434> (дата звернення: 26.03.2026).
4. Коберник О. М., Ткачук С. І. Основи теорії технологічної освіти : навч. посіб. Умань : Видавничо-полігр. центр «Візаві», 2014. 304 с.
5. Лук'яненко Ю. М., Безугла Я. І., Хрящевська Л. М. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в загальноосвітніх школах. *Академічні візії*. 2024. № 29. С. 1-11.
6. Махінько О. К. «Використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання та технології». *Освітній проєкт «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-innovaciynih-tehnologiy-na-urokah-trudovogo-navchannya-ta-tehnologi-24732.html> (дата звернення: 26.03.2026).
7. Методична розробка на тему: «Компетентісно орієнтований підхід до

- навчання з впровадженням інноваційних педагогічних технологій» (з досвіду роботи). *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/metodichna-rozrobka-na-temu-kompetentnisno-orientovaniy-pidhid-do-navchannya-z-vprovadzhennyam-innovaciynih-pedagogichnih-tehnologiy-z-dosvidu-roboti-238653.html> (дата звернення: 26.03.2026).
8. Огієнко Д. П. Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології». Чернігів : Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, 2014. 116 с.
9. Освіта.ua. Державний стандарт базової середньої освіти. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ (дата звернення: 25.03.2026).
10. Освіта.ua. Технології. Модельні програми 5-6 і 7-9 класів НУШ. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83196/> (дата звернення: 26.03.2026). Перетворювальна діяльність особистості – Простір Психологів. *Простір психологів / Інформація. Фахівці. Допомога*. URL: <https://psychology.space/psypedia-post/peretvoryvalna-diyalnist-osobystosti/> (дата звернення: 26.03.2026).

ТПОЦБ

УДК 378.016:[373.5.011.3-051:331]

*Світлана ЛІСОВА,
докт. педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м.)*

*Надія ДУПАК,
канд. педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м.)*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Модернізація системи вищої освіти України визначила цілу низку проблем і пошуків шляхів підвищення соціальної активності та готовності кожного педагога до інноваційної діяльності. Саме тому стратегічним напрямом розвитку вищої освіти, є підготовка інтелектуальних, творчих, готових до реалізації інновацій, професійних кадрів [1].

Постановка завдання. Для реалізації освітніх інновацій у практиці сучасного ВНЗ необхідно розробити теоретичні та технологічні основи у напрямі гуманізації вищої педагогічної освіти з урахуванням компетентнісного підходу [1, с. 272].

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний процес включає три складові, а саме: створення, освоєння та застосування нововведень. Це діяльнісно-управлінська категорія, яка констатує, що змінювати, як змінювати, хто має робити зміни, для чого проводити зміни і як визначити їх оптимальність та ефективність. Можна виокремити такі критерії інновацій: діяльнісний та системний характер, ефективність, неперервність інноваційної діяльності та пошуковий характер діяльності педагогів [2, с. 124].

Будь-яка інновація покликана забезпечити ефективність освітнього процесу. Це дає підстави вважати, що інноваційний освітній процес – це освітній процес, у рамках якого здійснюється мінімально необхідна сукупність інновацій, яка дає змогу значно підвищити його ефективність.

До теоретичних засад реалізації освітніх інновацій у підготовці майбутніх вчителів технологій ми виокремлюємо методологічний (філософський), теоретичний (психолого-педагогічний), методичний, технологічний та управлінський підходи.

Вища педагогічна освіта має бути орієнтована на розвиток у

майбутнього вчителя технологій, з одного боку, готовності до швидкого оновлення інформації, швидких змін та діяльності у нових, непередбачуваних умовах, а з іншого – на розвиток творчих здібностей та бажання самостійно обирати траєкторію індивідуального розвитку та вдосконалення. А тому ми вважаємо, що реалізація проблеми творчого розвитку особистості на засадах інноваційності, передбачає формування у майбутніх педагогів вміння швидко орієнтуватися у потоці інформації

Отже, підготовка майбутніх учителів технологій до реалізації освітніх інновацій у професійній діяльності, буде ефективною, якщо вона забезпечує два взаємопов'язаних завдання: формування готовності до постійного саморозвитку та вміння діяти у мінливому освітньому просторі, з одного боку, та формування готовності майбутнього фахівця до сприйняття та запровадження новацій у власну діяльність – з іншого.

Однією з важливих якостей майбутнього вчителя технологій, умовою успішності його як професіонала є готовність до інноваційної діяльності. Професійна готовність до інноваційної діяльності є закономірним результатом спеціальної підготовки, самовизначення, освіти й самоосвіти, виховання й самовиховання. Така готовність регулює діяльність, забезпечує її ефективність [4].

У сучасних умовах інноваційна діяльність повинна відповідати основним принципам [3]:

1. Принцип інтеграції освіти. Передбачає посилену увагу до особистості кожної дитини як вищої соціальної цінності суспільства, орієнтацію на формування громадянина з високими інтелектуальними, моральними, фізичними якостями.
2. Принцип диференціації й індивідуалізації освіти. Налаштовує на забезпечення умов для повноцінного розвитку здібностей кожного вихованця.
3. Принцип демократизації освіти. Дотримання його зобов'язує до створення передумов для розвитку активності, ініціативи, творчості учнів і вчителів, зацікавленої їхньої взаємодії, участі громадськості в управлінні освітою .

Реалізація цих принципів вимагає переходу від нормативної до інноваційної, творчої діяльності, що передбачає зміну характеру освітньої системи, змісту, методів, форм, технологій навчання й виховання. Метою освіти за таких умов є вільний розвиток індивідуальних здібностей, мотивів, особистісних цінностей різнобічної, творчої особистості.

Отже, у структурі професійної компетентності майбутнього вчителя технологій, готовність до інноваційної діяльності є показником його здібності нетрадиційно вирішувати актуальні для особистісно-орієнтованої освіти, проблеми [3].

Готовність вчителя до інноваційної діяльності визначають за наступними показниками:

- 1) усвідомлення необхідності впровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;
- 2) інформованість щодо новітніх педагогічних технологій, знання новаторських методик роботи;
- 3) орієнтація на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність;
- 4) готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом й організацією інноваційної діяльності;
- 5) володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій і розробки нових.

Таким чином, важливим завданням професійної підготовки майбутніх вчителів технологій, стає завдання освоєння ними діяльності, що має інноваційну спрямованість. Надалі, у процесі збагачення професійного досвіду, вчитель здобуває такі професійно-особистісні якості, які дозволяють йому ефективно реалізовувати безпосередньо інноваційну діяльність.

Окрім предметної підготовки вчителя, важливою складовою частиною є створення психолого-педагогічних умов організації освітнього процесу, орієнтованого на формування, розвиток таких якостей особистості, як самостійність, здатність приймати відповідальні рішення, творчий підхід, уміння безупинно вчитися, здатність до співробітництва, соціальна й професійна відповідальність.

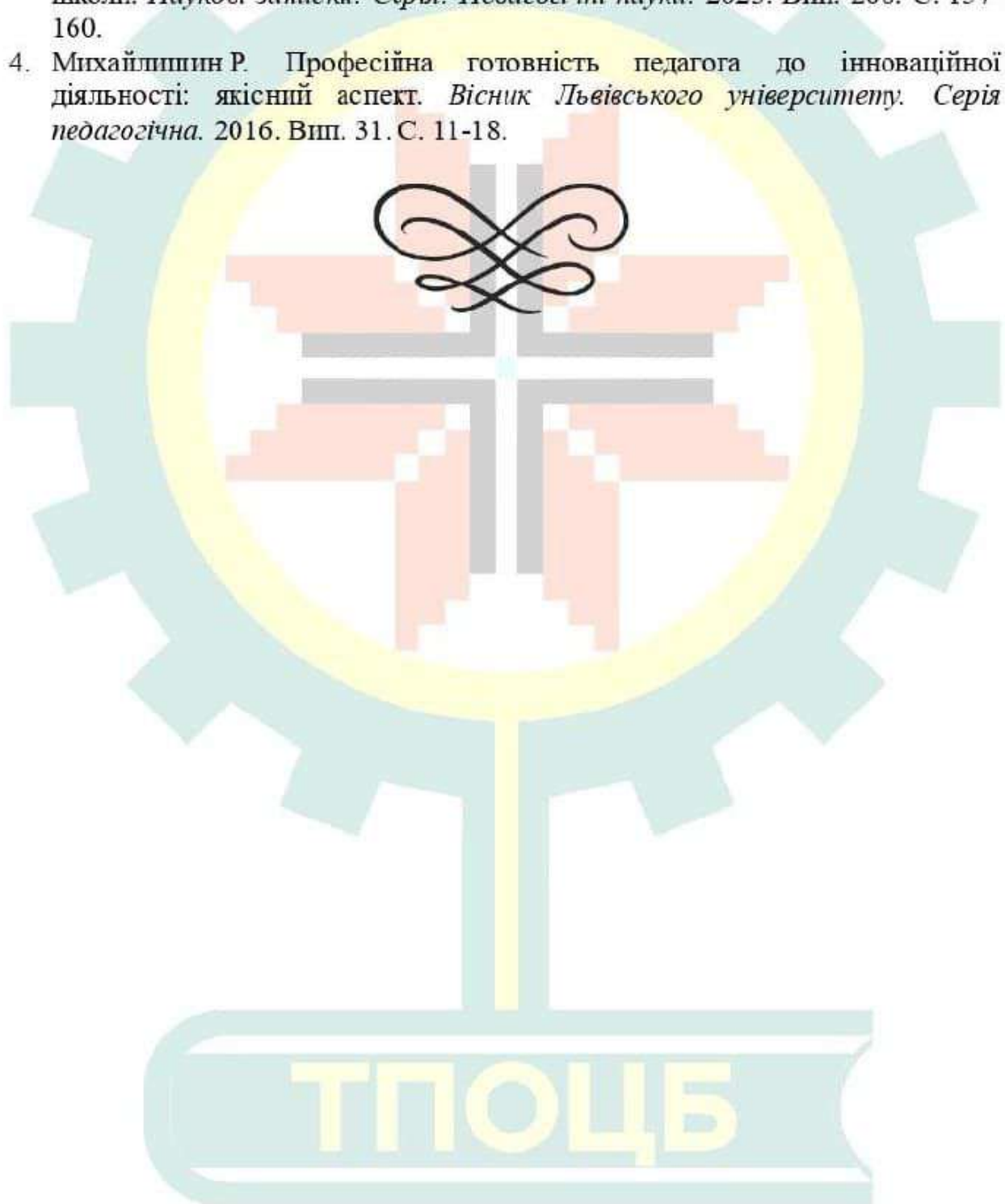
У зв'язку з цим можна виділити наступні принципи професійної підготовки майбутніх вчителів технологій: навчання має бути проблемно орієнтованим; будуватися на досвіді педагогів; бути орієнтованим на здобуття нового досвіду через його безпосередню практичну складову; досвід, отриманий у результаті навчання, має бути корисним для професійної діяльності здобувачів освіти.

Висновки з даного дослідження. Отже, процес підготовки майбутніх вчителів до інноваційної діяльності, починається з освоєння ним діяльності інноваційної спрямованості, подальшого розвитку професійної діяльності, збагачення професійної діяльності до рівня професійної майстерності. Такий процес повинен бути пов'язаний зі створенням інноваційного освітнього середовища, орієнтованого на безперервний пошук змісту й методів навчання, на формування інноваційної свідомості й моделі діяльності сучасного педагога.

Список використаних джерел

1. Коберник О. Концептуальні засади технологічної освіти учнівської молоді в Україні // *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини* / гол. ред. Мартинюк М.Т. Умань: ПП Жовтий О.О., 2010. Ч. 2. С. 272-283.
2. Коновальчук І. І. Теоретичні й практичні аспекти інтеграції інноваційних

- освітніх процесів // Освіта впродовж життя: вимоги часу : зб. матеріалів IV Всеукраїнських читань пам'яті видатного вченого-педагога Олени Степанівни Дубинчук. К.: Едельвейс, 2012. С. 123-125.
3. Кудря О. В. Педагогічне проектування як складова інноваційної педагогічної діяльності вчителя технологій в умовах Нової української школи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 208. С. 157-160.
 4. Михайлишин Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 31. С. 11-18.

УДК 373.5.091.4:331(07)

*Світлана ЛІСОВА,
докт. педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м.)
Аліна ДУЦЬ,
здобувач вищої освіти другого(магістерського) рівня,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У 6-МУ КЛАСІ НА УРОКАХ З ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. Сучасна система освіти України перебуває у процесі активного реформування, що зумовлено необхідністю адаптації до вимог інформаційного суспільства. Закон України «Про освіту» та концепція «Нова українська школа» визначають одним із основних орієнтирів упровадження компетентнісного підходу до навчання. У цьому зв'язку особливого значення набуває проблема формування проєктно-технологічної компетентності учнів, зокрема в рамках курсу «Технології» у 6-му класі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, що досліджують педагогічне проєктування, заслуговують на увагу праці О. Савченко, М. Скрипник, Т. Кравчинської, Н. Волинець та Н. Назаренко, які вивчають моделювання уроків із застосуванням компетентнісного підходу. Вони підкреслюють важливість педагогічного проєктування, як основного методологічного принципу професійної діяльності вчителя.

Постановка завдання. Мета статті полягає в аналізі сучасного стану формування технологічної компетентності серед здобувачів освіти 6 класу. Завдання дослідження зводяться до розкриття сутності компетентнісного підходу в освіті, аналізу ролі проєктної діяльності в навчальному процесі, а також до окреслення основних труднощів і перспектив у формуванні відповідних компетентностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах освітньої реформи предмет трудового навчання зосереджений на формуванні у школярів ключових і предметних компетентностей. Конкретизація мети національно-патріотичного виховання здійснюється через реалізацію системи виховних завдань: затвердження патріотичних цінностей і поваги до історії та культури України, усвідомлення взаємозв'язків між свободою і відповідальністю, набуття практичного патріотичного досвіду, формування любові до рідної землі, згуртованість населення різних регіонів та культивування найкращих рис

ментальності – працьовитості, доброти, чесності тощо [1, с. 15].

Сучасний підхід до створення проєкту технологічної компетентності здобувачів освіти 6-го класу в рамках уроків технологій характеризується переходом від передачі окремих практичних навичок до інтегрованого компетентнісного підходу. Цей підхід передбачає формування змісту навчання, методів, форм і засобів, спрямованих на розвиток ключових умінь у галузі проєктної діяльності [2, с. 114].

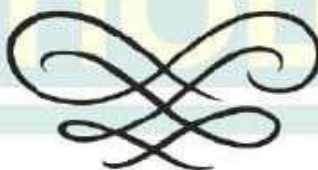
Серед викликів, дослідники виділяють недостатню методичну підготовку вчителів технологій у сфері проєктно-орієнтованого підходу, обмежене технічне оснащення навчальних кабінетів сучасними засобами, а також нестачу навчально-виробничої практики, яка б забезпечувала реальний практичний досвід здобувачів освіти [3, с. 5].

Позитивною тенденцією останніх років стало активне впровадження методичних розробок зі створення авторських проєктів, розробка критеріїв оцінювання здобувачів наукових робіт та використання цифрових технологій.

Висновки з даного дослідження. Сучасний стан формування проєктно-технологічної компетентності в здобувачів освіти 6 класу на уроках технологій, показує позитивну динаміку. Водночас було виявлено низку проблем, серед яких недостатнє методичне забезпечення, обмеженість матеріально-технічних ресурсів і потреба в підвищенні рівня підготовки вчителів до організації проєктно-технологічної діяльності. Це зумовлює потребу у розробці та впровадженні ефективної методики підготовки здобувачів освіти у цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Навчальні програми для загальноосвіт. навч. закл. України + опис ключових змін. 5-9 класи. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2017. 96 с. (Серія «На допомогу вчителю»). [режим доступу <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita-2/navchalni-prohramy-5-9-klasy-naskrizni-zmistovi-lini-i/trudove-navchannya-tehnicni-vydy-pratsinaskrizni-zmistovi-liniji/>]
2. Технологічна освіта в контексті концептуальних засад нової української школи: *м-ли Регіонального науково-методичного семінару (26 листопада 2021 року)* / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2021. 175 с.
3. Методичний супровід викладання трудового навчання в умовах оновленого змісту освіти в 2019-20 навчальному році: *методичні рекомендації* / Укл. В.Г.Компанієць. Миколаїв: ОППО, 2017. 40 с.

УДК 373.5.015.311:331(07)

*Світлана ЛІСОВА,
докт. педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
технологічної, професійної освіти та цивільної безпеки,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)
Ольга ЛАВРЮК,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Рівненський державний гуманітарний університет
(м. Рівне, Україна)*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА ЗАНЯТТЯХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. Тема розвитку творчих здібностей старшокласників на заняттях технологій має чітке нормативне підґрунтя в українському законодавстві й стандартах освіти (Закон України «Про освіту», Закон України «Про повну загальну середню освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Державний стандарт профільної середньої освіти, Концепція Нова українська школа). Ці документи закладають основу для компетентнісного підходу, де творчість та інноваційне мислення є обов'язковими результатами навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток творчих здібностей учнів старших класів на заняттях технологій потребує системного використання сучасних педагогічних методів і технологій, що відповідають компетентнісному підходу, задекларованому у нормативних документах Міністерство освіти і науки України. Навчальний матеріал вибіркового модулю предмету «Технології» у 10-11-х класах сприяє формуванню творчих здібностей в учнів старших класів [4]. На думку науковців (О. Коберник, М. Пелагейченко, В. Сидоренко, Н. Симонович, Г. Терещук, А. Терещук, В. Трофімчук, Д. Тхоржевський та ін.) формування цих здібностей забезпечується комплексним поєднанням проєктних, проблемно-пошукових, інтерактивних і цифрових технологій навчання [1], а також створенням освітнього середовища, що стимулює самостійність, ініціативність і творче самовираження учнів.

Постановка завдання. Попри вагомий напрацювання науковців-методистів у розвитку теорії та практики навчання технологій, у сучасній методичній науці питання розширення й системного використання проєктних методів навчання з метою розвитку творчих здібностей учнів 10-11 класів на заняттях технологій залишається недостатньо дослідженим і потребує подальшого наукового осмислення. Метою нашого дослідження є обґрунтування та визначення теоретичних засад